

EPIDEMIE

1. Charakteristika epidemie

2. Ohrožení osob

3. Předpokládané ztráty a škody na majetku a životním prostředí

4. Jak se chovat při epidemii

5. Možné související hrozby

1. Charakteristika epidemie

Epidemie - jde o neobvykle vysoký výskyt infekčního onemocnění osob na omezeném území během definovaného časového úseku. Označuje se tak situace, kdy je výskyt určitého onemocnění výrazně vyšší než obvykle očekávaný výskyt tohoto onemocnění v závislosti na místě a čase.

Pandemie - hromadný výskyt infekčního onemocnění bez prostorového a časového omezení. Pandemie pro svůj vznik obvykle potřebuje zcela nový typ patogenu, se kterým se organismus ještě nesetkal. Nezná ho a nemá proti němu vytvořeny žádné protilátky.

Nákaza - je průnik původce nákazy do organismu, množení uvnitř a nepříznivé působení na jeho povrchu.

Očkování - je lékařský zákrok, při kterém se zdravý organismus záměrně setká s méně nebezpečným mikrobem nebo jeho fragmentem. Imunitní systém se naučí rozpoznávat příslušné antigeny a očkováný by tak měl být chráněn před nákazou nebo alespoň před vážným průběhem onemocnění v případě, že se setká s původcem onemocnění. Očkování nevede vždy ke vzniku imunity, ne každý očkováný je tedy chráněn před infekcí.

Možné epidemie u nás:

- **spalničky** - vysoce infekční onemocnění, virus se šíří vzduchem, kam se dostává při kýchání a kašlání nakaženou osobou. K onemocnění dochází po vdechnutí viru spalniček, který může ve vzduchu a na povrchu přetrvávat až 2 hodiny.
- **chřipka** - je virové onemocnění způsobené virem chřipky. K rozšíření nákazy dochází mezilidským stykem. Nákaza se šíří kapénkovou cestou a kontaktem s infikovanými předměty. Vstupní branou infekce je sliznice dýchacích cest.
- **HIV** - onemocnění AIDS vyvolává virus HIV. Virus se usídluje v bílých krvinkách a postupně ničí buňky imunitního systému. Infekce se přenáší pohlavním stykem, skrze krevní řečiště a z matky na plod.
- **příušnice** - virové onemocnění způsobené virem příušnic. Jediným zdrojem nákazy je člověk. K přenosu viru dochází kapénkovou cestou, vstupní branou infekce je sliznice nosohltanu.
- **černý kašel** - vysoce infekční bakteriální onemocnění, nemoc se přenáší kapénkovou infekcí (vzduchem, kašlem, smrkáním) a vyskytuje se především u dětí.
- **virová hepatitida typu A** - dříve nazývána infekční žloutenka, je vyvolaná virem hepatitidy A, tento virus je odolný vůči vlivům zevního prostředí, přežívá týdny při pokojové teplotě, léta ve zmrazeném stavu.
- **koronavir** - způsobuje onemocnění u zvířat a lidí. Přenáší se z člověka na člověka kapénkovou infekcí, která je přenášena vzduchem.

Možné epidemie ve světě:

- **MERS** - původce onemocnění koronavirus vyvolává těžký zánět plic spojený s akutní poruchou dýchání. K přenosu dochází při úzkém kontaktu s nemocným. Podobá se přenosu chřipky.
- **Ebola** - je závažné onemocnění, které je způsobeno virem Ebola. Virus se přenáší přímým kontaktem s krví nebo jinými tělesnými tekutinami (slinami, močí, zvratky atd.) nakažené osoby, zemřelé nebo živé.
- **SARS** - virové onemocnění vyvolané virem SARS. Předpokládaným zdrojem je zvířecí virus, který se stal nebezpečný pro člověka. Nejčastější cestou přenosu je blízký kontakt se zvířaty.
- **horečka dengue** - virové onemocnění způsobené virem dengue. Horečka dengue se vyskytuje ve všech tropických oblastech. Zdroj nákazy tvoří člověk, přenašečem jsou komáři.
- **malárie** - původcem onemocnění jsou parazitičtí prvoci rodu Plasmodium. Plazmodia se pomnožují v červených krvinkách a vyvolávají 3denní, 4denní nebo tropickou malárii. Zdrojem nákazy je nemocný člověk, přenašečem jsou komáři.
- **tuberkulóza** - chronické onemocnění. Zdrojem nákazy je nemocný člověk, který bakterie vylučuje při kašli. Přenos bakterií se tak děje převážně vzdušnou cestou.

2. Ohrožení osob

- **spalničky** - nejohroženější skupinou jsou neočkované děti, které nemohly být očkovány z hlediska nízkého věku. U dospělých osob se jedná o ročníky po roce 1969 a neprodělaly onemocnění spalničkami, osoby narozené před rokem 1975.
- **chřipka** - senioři nad 65 let, děti do 2 let, pacienti trpící chronickým onemocněním srdce a cév, ledvin, dýchacích cest a diabetem, pacienti se získanou nebo vrozenou poruchou imunitního systému, domovy pro seniory, osoby v zařízeních pro dlouhodobou lůžkovou péči, pracovníci v sociálních ústavech, pracovníci ve zdravotnictví, těhotné ženy.
- **HIV** - narkomani, nebo opakovaně používané injekční jehly, u lidí, kteří provozují nechráněný pohlavní styk.
- **příušnice** - nejohroženější skupinou jsou děti do 2 let.
- **černý kašel** - mezi ohrožené skupiny patří malé děti, které nemají vyvinutý kašlací reflex, další ohroženou skupinou jsou děti od 15 - 19 let, v poslední době je počet nemocných i ve věku budoucích rodičů 20 let a více.
- **virová hepatitida typu A** - ohroženou skupinou jsou především děti a mladí lidé. Dále jsou to cestovatelé konzumující potraviny studené kuchyně, pití nebalené vody, rizikové potraviny jsou saláty ze syrové zeleniny, neloupané ovoce, nedostatečně tepelně upravené maso.
- **koronavir** - mezi ohrožené skupiny patří senioři, dětské skupiny, chronicky nemocní či osoby s oslabenou imunitou.
- **tuberkulóza** - rizikovou skupinou jsou bezdomovci, narkomani, lidé se sníženým imunitním systémem.
- **MERS** - mezi ohrožené skupiny patří senioři, dětské skupiny, chronicky nemocní či osoby s oslabenou imunitou.

- **Ebola** - mezi ohrožené osoby patří lidé, kteří manipulují s nakaženými opicemi a prasaty a jsou v oblastech, kde se toto onemocnění vyskytuje.
- **SARS** - mezi ohrožené skupiny patří senioři, dětské skupiny, chronicky nemocní či osoby s oslabenou imunitou.
- **horečka dengue** - mezi ohrožené osoby patří lidé, kteří se nechrání v dané oblasti před komáry, těžší průběh mohou mít lidé s oslabenou imunitou.
- **malárie** - mezi ohrožené osoby patří lidé, kteří se nechrání v dané oblasti před komáry, těžší průběh mohou mít lidé s oslabenou imunitou, těhotné ženy a malé děti do 5 let.

3. Předpokládané ztráty a škody na majetku a životním prostředí

- přímé náklady na zvýšený počet zdravotních výkonů při poskytování zdravotní péče, zvýšenou spotřebu léčiv včetně imunologických přípravků a zdravotnických prostředků, dezinfekčních prostředků, osobních ochranných pracovních prostředků apod.,
- přímé náklady v důsledku nutnosti posílení personálního zajištění ZZ, složek IZS apod.,
- ekonomické ztráty z likvidace závadných potravin, vyřazení výroben z provozu,
- ekonomické ztráty v důsledku absence v zaměstnání,
- náklady na léčení,
- nepřímé náklady v důsledku výpadků ve výrobě,
- škody v důsledku ochromení dopravy, služeb a školství a další.

4. Jak se chovat při epidemii

4.1 Kde najít informace o hrozbě a výskytu epidemie

- Aktuální výskyt epidemií v Karlovarském kraji najdete na stránkách www.khskv.cz
- Přehled vybraných informačních zdrojů pro různé typy hrozeb a případně mimořádných událostí naleznete [zde](#).
- Aktuální informace o epidemii v období před jeho vznikem, při jeho průběhu a po jeho odeznění sledujte na [Facebookovém profilu](#) HZS Karlovarského kraje nebo na jeho [Twitterovém účtu](#) pod uživatelským jménem **@hzskvk**.
- V případě ohrožení zdraví nebo života volejte na **tísňovou linku 112**.

4.2 Zásady správného chování před epidemií:

- **spalničky** - nejlepší prevencí je očkování, v případě výskytu nemoci vyhnout se kontaktu s nemocnými lidmi, mýt si často a opakovaně ruce mýdlem pod tekoucí vodou, posílit imunitní systém zvýšeným příjmem vitaminů, probiotik a enzymů.
- **chřipkové onemocnění** - před začátkem sezóny (na podzim) se nechte naočkovat (vakcína nabývá účinnosti po dvou týdnech od aplikace), v zimním období užívejte vyšší dávky vitamínu C, zinku, zvyšte příjem ovoce a zeleniny, důležitá je hygiena jako prevence šíření chřipky.
- **HIV** - vyhýbejte se nechráněnému sexu, nesdílejte injekční jehly s HIV pozitivními jedinci.
- **příušnice** - nejúčinnější ochranou proti onemocnění je očkování. V případě výskytu nemoci vyhnout se kontaktu s nemocnými lidmi, mýt si často a opakovaně ruce mýdlem pod tekoucí vodou, posílit imunitní systém zvýšeným příjmem vitaminů, probiotik a enzymů.
- **černý kašel** - nejlepší prevencí je pravidelné očkování.
- **virová hepatitida typu A** - nejlepší prevencí je očkování, v případě výskytu nemoci důsledně dodržujte zásady osobní hygieny, hygieny stravování a náležité odstraňování odpadních vod.
- **MERS** - nenavštěvujte oblasti, kde se nákaza vyskytuje. Při kontaktu s tímto onemocněním dodržujte hygienu, zakrývejte si ústa a nos kapesníkem, nedotýkejte se částí na tváři neumytými rukama a vyvarujte se těsnému kontaktu s lidmi z této oblasti.
- **Ebola** - nejlepší prevencí je očkování, pokud cestujete do oblastí, kde se ebola vyskytuje, vyvarujte se styku s nakaženými lidmi, mrtvými zvířaty, nejíst maso z divokých zvířat a dbát na pečlivě omyté a oloupané ovoce a zeleninu. Často si myjte ruce teplou vodou a mýdlem.
- **SARS** - pokud cestujete do oblastí, kde se SARS vyskytuje, dodržujte hygienické zásady, myjte si ruce teplou vodou a mýdlem. S ohledem na způsob šíření nákazy je nutné zamezit vzniku infekčního aerosolu při kašli a kýchání, vyhýbejte se dotyku úst, nosu a očí neumytými rukama.
- **horečka dengue** - nejlepší prevencí je očkování, pokud cestujete do oblastí, kde se horečka dengue vyskytuje doporučuje se používat repelenty a moskytiéry.
- **malárie** - očkování zatím neexistuje, je možnost preventivně podávat léky - antimalariky v nízkých dávkách. Léky se kupují v lékárnách na recept.

- **tuberkulóza** - nejlepší prevencí je očkování, které ochraňuje před nejzávažnějšími formami tuberkulózního onemocnění v dětském věku a zvyšuje odolnost proti atakám infekce při náhodném styku se zdrojem infekce. Pokud cestujete do oblastí, kde se tuberkulóza vyskytuje doporučuje se dodržování všeobecných zdravotních a hygienických zásad.
- **koronavir** - vyhýbat se těm, kteří jsou zjevně nemocní, zvýšit dodržování základních hygienických pravidel, nezdržovat se v místech s vyšším počtem lidí.

4.3 Zásady správného chování při epidemiích

- **spalničky** - vyhýbejte se kontaktu s osobou, o které víme, že je infekční a dodržujte základní hygienické návyky. Pokud máte příznaky spalniček, dopřejte si klid na lůžku, dostatek tekutin a podávání léků snižujících teplotu. Pálení zanícených očí je možné zmírnit umístěním nemocného v pološeru a obklady z kousků vaty namočených ve studené vodě. Nutnou podmínkou dalšího šíření choroby je izolace nemocného doma ještě alespoň 5 dnů od výsevu vyrážky.
- **chřipkové onemocnění** - v období zvýšeného výskytu chřipkového onemocnění se vyhněte místům s velkou koncentrací lidí. Dodávejte tělu dostatek vitamínů a minerálů, které pomáhají zvýšit imunitu. Pokud máte příznaky chřipky a nejste osoba trpící závažným chronickým onemocněním, zůstaňte doma. Při nekomplikovaném průběhu onemocnění se doporučuje klid na lůžku, tlumení horečky volně prodejnými léky, dostatek tekutin, vitamínů ve stravě. Pokud máte chřipkové příznaky a lékař Vám doporučil zůstat doma. Vyhněte se kontaktu s ostatními lidmi, zůstaňte doma po celou dobu trvání infekčnosti, 7 dní od začátku příznaků, spěte v oddělené místnosti, místnost větrejte, odpočívajte a dbejte na dostatečný příjem tekutin. V případě, že dojde za 3 dny od začátku onemocnění opětovně k vzestupu horečky, výrazným bolestem hlavy, dechovým obtížím, zvýšené dušnosti, abnormální intenzitě únavy kontaktujte svého praktického lékaře.
- **HIV** - vyhýbejte se nechráněnému sexu, nesdílejte injekční jehly s HIV pozitivními jedinci. Pokud se nacházíte ve stadiu nákazy virem HIV musíte ihned vyhledat lékaře a zahájit léčbu, která zpomaluje množení viru. Bez léčby dojde během několika málo let k rozvoji AIDS. AIDS je smrtelná nemoc, která se vyznačuje absolutní ztrátou obranyschopnosti.
- **příušnice** - vyhýbejte se kontaktu s osobou, o které víme, že je infekční a dodržujte základní hygienické návyky. Pokud se nacházíte ve stadiu onemocnění příušnicemi léčba spočívá v dodržování klidového režimu, přikládání vlažných obkladů na otoky a snižování teploty.
- **černý kašel** - vyhýbejte se kontaktu s osobou, o které víme, že je infekční a dodržujte základní hygienické návyky. Pokud se nacházíte ve stadiu onemocnění černým kašlem musíte ihned vyhledat lékaře a zahájit léčbu.
- **virová hepatitida typu A** - vyhýbejte se kontaktu s osobou, o které víme, že je infekční a dodržujte základní hygienické návyky. Při zaznamenání příznaků vyhledejte lékaře. Doporučuje se klid na lůžku, mírnění obtíží - teploty, bolesti hlavy, zvracení.
- **MERS** - Zůstaňte doma, dodržujte hygienu, zakrývejte nos a ústa kapesníkem při kašli nebo smrkání, vyvarujte se dotýkání očí, nosu a úst neumytýma rukama. Při zaznamenání příznaků informujte lékaře a to zejména pokud jste byli v kontaktu s někým, kdo má příznaky nemoci.
- **Ebola** - vyvarujte se cest do zasažených oblastí, omývejte si potraviny před konzumací, pravidelně si myjte ruce s použitím mýdla.
- **SARS** - zůstaňte doma, dodržujte hygienu, zakrývejte nos a ústa kapesníkem při kašli nebo smrkání, vyvarujte se dotýkání očí, nosu a úst neumytýma rukama. Při zaznamenání příznaků informujte lékaře a to zejména pokud jste byli v kontaktu s někým, kdo má příznaky nemoci.
- **horečka dengue** - nechoďte do zasažených oblastí, používejte repelenty na kůži i přes den, na oblečení insekticidy, používejte moskytiéry a sítě do oken, noste světlé oblečení s dlouhými rukávy a nohavicemi atd.
- **malárie** - nechoďte do zasažených oblastí, používejte především repelent obsahující látku SEET. Noste světlejší oblečení, a to po celém těle, nepoužívejte parfémy ani vodu po holení, používejte moskytiéru a vyhýbejte se místům, kde může být hodně komárů, například bažiny.
- **tuberkulóza** - vyhýbejte se kontaktu s osobou, o které víme, že je infekční a dodržujte základní hygienické návyky. Nemocný s plicní TBC přestává být nakažlivý ve velmi krátké době. V případě, že dodržuje řádnou léčbu, zpravidla do dvou týdnů přestává být nakažlivým pro své okolí.
- **koronavir** - Zůstaňte doma, dodržujte hygienu, zakrývejte nos a ústa kapesníkem při kašli nebo smrkání, vyvarujte se dotýkání očí, nosu a úst neumytýma rukama. Při zaznamenání příznaků informujte lékaře a to zejména pokud jste byli v kontaktu s někým, kdo má příznaky nemoci.

4.4 Zásady správného chování po epidemiích

- sledujte televizi, rozhlas, internet o aktuální situaci a opatřeních z toho vyplývajících,
- aktuální informace o dané epidemii si vyhledejte na stránkách hygienické stanice.

5. Možné související hrozby

- V souvislosti s výskytem epidemií se nepředpokládá vznik dalších sekundárních mimořádných událostí.